

**“आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा प्रशासक” घोषित
करणेबाबत.**

महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण-२०२४/प्र.क्र.७४/२-अ

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक, मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.

दिनांक: २९ ऑक्टोबर, २०२४.

- वाचा:** १) वित्त विभाग शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०२३/प्र.क्र.११०/२०२३/कोषा प्रशा-५, दि.१४.०२.२०२४.
२) महालेखापाल (ले. व अ.)-१, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचे पत्र क्र. TM/Ch.२/UOR no.१५६/कृ.प.दु.वि.व.वि म.विभाग/२०२४-२५/१०९३, दि.१८.१०.२०२४.

प्रस्तावना:-

राज्यातील विविध कल्याणकारी योजना आणि विकास कामांसाठी एकत्रित निधीमधून अर्थसंकल्पीय तरतूदीच्या मर्यादेत संबधित आहरण व संवितरण अधिकारी यांना सहायक अनुदानाच्या संवितरणाच्या प्रित्यर्थ निधी उपलब्ध करून दिला जातो. वित्त विभाग शासन निर्णय दि.१४ फेब्रुवारी, २०२४ मधील परिच्छेद ११.१ अनुसार म.को.नि. नमुना क्र.४४ देयकांद्वारे २७-लहान बांधकामे, ३१-सहायक अनुदान (वेतनेतर), ३३-अर्थसहाय्य, ३५-भांडवली मत्तेच्या निर्मितीकरिता अनुदान, ५०-इतर खर्च, ५३-मोठी बांधकामे आणि वित्त विभागाद्वारे वेळोवेळी घोषित करण्यात येतील अशा अन्य उद्देश शीर्ष अंतर्गत राज्याच्या एकत्रित निधीतून आहरित केल्या जाणाऱ्या सहायक अनुदानाच्या निधीचा विनियोग करण्यासाठी क्षेत्रिय आहरण व संवितरण अधिकाऱ्यांना आणि अन्य अशासकीय कार्यान्वयन प्राधिकाऱ्यांना वित्त विभागाच्या सहमतीने “आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा प्रशासक” म्हणून घोषित करण्यासाठी संबधित मंत्रालयीन प्रशासकीय विभाग सक्षम आहेत. त्यानुसार कृषि विभागाच्या अधिनस्त कार्यालयांतील आहरण व संवितरण अधिकाऱ्यांना “आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा प्रशासक” म्हणून घोषित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यास अनुसरून शासन खालीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय:-

कृषि विभागाच्या अधिनस्त कार्यालयांतील खालील आहरण व संवितरण अधिकारी यांना वित्त विभाग शासन निर्णय दि. १४.०२.२०२४ मधील तरतूदीनुसार म.को.नि. नमुना क्र.४४ देयकांद्वारे राज्याच्या एकत्रित निधीतून २७-लहान बांधकामे, ३१-सहायक अनुदान (वेतनेतर), ३३-अर्थसहाय्य, ३५-भांडवली मत्तेच्या निर्मितीकरिता अनुदान, ५०-इतर खर्च, ५३-मोठी बांधकामे आणि वित्त विभागाद्वारे वेळोवेळी घोषित करण्यात येतील अशा अन्य उद्देश शीर्ष अंतर्गत राज्याच्या एकत्रित निधीतून आहरित केल्या जाणाऱ्या सहायक अनुदानाच्या निधीचा विनियोग करण्यासाठी “आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा प्रशासक” म्हणून घोषित करण्यास या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात येत आहे.

अ.क्र.	कार्यालय	आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा प्रशासक
१	आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, पुणे	सहाय्यक संचालक (लेखा-१), कृषि आयुक्तालय, पुणे.

२	महाराष्ट्र राज्य फलोत्पादन आणि औषधी वनस्पती मंडळ, पुणे.	लेखाधिकारी, महाराष्ट्र राज्य फलोत्पादन आणि औषधी वनस्पती मंडळ, पुणे.
३	प्रकल्प संचालक, नानाजी देशमुख कृषि संजिवनी प्रकल्प, मुंबई.	वित्त विशेषज्ञ, नानाजी देशमुख कृषि संजिवनी प्रकल्प.
४	प्रकल्प संचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषि व्यवसाय व ग्रामीण परिवर्तन प्रकल्प	वित्त विशेषज्ञ, महाराष्ट्र राज्य कृषि व्यवसाय व ग्रामीण परिवर्तन प्रकल्प
५	महासंचालक, महाराष्ट्र कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद पुणे	सहाय्यक लेखाधिकारी (गट ब), राजपत्रित
६	सर्व कृषि विद्यापीठे	सहाय्यक लेखाधिकारी (गट ब), राजपत्रित
७	विभागीय कृषि सहसंचालक	लेखाधिकारी, विभागीय कृषि सहसंचालक यांचे कार्यालय (सर्व)
८	उप विभागीय कृषि अधिकारी	उप विभागीय कृषि अधिकारी (सर्व)
९	तालुका कृषि अधिकारी	तालुका कृषि अधिकारी (सर्व)

२. वरीलप्रमाणे “आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा प्रशासक” म्हणून घोषित करण्यात आलेल्या आहरण व संवितरण अधिकारी यांना यथास्थिती अधिदान व लेखा कार्यालय मुंबई, किंवा संबंधित जिल्हा कोषागार कार्यालय किंवा संबंधित उपकोषागार कार्यालय येथे “आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा” उघडण्यास मंजूरी देण्यात येत आहे. या शासन निर्णयाच्या निर्गमन दिनांकापासून एक सप्ताहाच्या मुदतीत सदर आहरण व संवितरण अधिकारी हे महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) यांचे कार्यालयाकडून “आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा प्रशासक” म्हणून प्रत्यक्ष कामकाजासाठीचे प्राधिकारपत्र मिळविण्यासाठी विभागाशी संबंधित महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) या कार्यालयास प्रस्ताव सादर करतील आणि संबंधित महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) यांचे कार्यालयाबरोबर योग्य समन्वय ठेवून प्राधिकारपत्र सत्वर प्राप्त करून घेतील. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) यांच्याकडून प्राधिकारपत्र निर्गमित झाल्यानंतर संचालनालय, लेखा व कोषागारे, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचेकडून “आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा प्रशासक” संकेतांक विनाविलंब प्राप्त करून घेतील. सदर कार्यवाही प्राधान्याने पूर्ण करून घेण्यासाठी संबंधित आहरण व संवितरण अधिकारी आणि त्यांचे कार्यालय प्रमुख व्यक्तिशः जबाबदार असतील.

३. महालेखापाल (ले.व अ.)-१, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचे संदर्भ क्र.२ येथील दि.१८.१०.२०२४ च्या शासन पत्रामधील खालील नमुद अटी व शर्तीचे कटाक्षाने पालन करणे “आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा प्रशासक” म्हणून या शासन निर्णयान्वये घोषित करण्यात आलेल्या सर्व आहरण व संवितरण अधिकारी यांना बंधनकारक राहिल:-

The Virtual Personal Deposit Accounts shall be opened under “MH 8443 Civil Deposits 106 Personal Deposit (00) (02) Virtual Personal Deposit Account.”

The following conditions shall be applicable to the Virtual Personal Deposit Account (VPDA).

(1) The said VPDA shall be subject to Audit.

- (2) The Administrator shall ensure that all rules, regulations, terms and conditions of the relevant GR have been followed in respect of the said VPDA.
- (3) No amount shall be transferred to the VPDA to avoid lapse of funds.
- (4) VPDA is applicable only for **State Scheme** and not for Central sector and centrally sponsored scheme.
- (5) The Receipt to the said VPDA shall be only such grants drawn under MTR-44 for the object heads 31 Grants in Aid (Non Salary) and 35 Grants in Aid for creation of capital assets. No amount under capital heads & loan heads of expenditure shall be transfer to VPDA. The Administrator shall timely submit the Utilisation Certificate after incurring expenditure from the VPDA.
- (6) The Expenditure from the VPDA shall be as per the Sanction order of the respective Grant.
- (7) The unspent balances under the VPDA shall be credited back to the Consolidated Fund after completion of one year from the date of drawl of the amount of funds/date of credit of the amount to the VPDA or the timeline mentioned in the sanction order, **whichever is earlier.**
- (8) The balances under the VPDA shall be reconciled monthly by the Administrator with the District Treasury Officer.
- (9) The balances shall be reconciled with the AG office by the Treasury Officer who shall submit the Balance Certificate to A.G. Office for confirmation of their balances in the books of A.G. at the end of the Financial Year.
- (10) All the conditions/instructions in the Finance Department G.R.No.संकीर्ण-2023/प्र.क्र.110/2023/कोषा प्रशा-5, दि.14.02.2024 shall be followed.
- (11) All Rules including Rule 495 of the Maharashtra Treasury Rules, 1968 shall be applicable to the VPDA.

४. सुधारित सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापन प्रणाली अंतर्गत एकल नोडल खाते लागू असलेल्या योजना/निधी, भांडवली लेख्यावरील खर्च व ऋण शीर्षाखालील खर्च यांना “आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा” उघडण्यास सूट देण्यात येत आहे.

५. “आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा” ही व्यवस्था व कार्यपध्दती लागू करण्याच्या अनुषंगाने व त्यांच्या परिणामकारक अंमलबजावणीबाबत वित्त विभागाने संदर्भाधीन आदेशामध्ये स्वयंस्पष्ट सूचना वजा निर्देश दिले आहेत. सर्व संबंधित आहरण व संवितरण अधिकारी आणि त्यांचे कार्यालय प्रमुख यांनी त्यानुसार उचित कार्यवाही तातडीने करावी. प्रस्तावित व्यवस्था व कार्यपध्दती लागू न झाल्यास होणाऱ्या परिणामांस संबंधित कार्यालय प्रमुख जबाबदार राहतील.

६. सदर शासन वित्त विभागाचे अनौ. संदर्भ क्र.३२१/२०२४/व्यय-१, दि.२०.०९.२०२४ व अनौ.संदर्भ क्र.२७७/२०२४/कोषा प्रशा-५, दि.२४.०९.२०२४ तसेच महालेखापाल (ले.व अ.)-१, महाराष्ट्र, मुंबई यांचे पत्र क्र.TM/Ch.२/UOR no.१५६/कृ.प.दु.वि.व.व म.विभाग/२०२४-२५/१०९३, दि.१०.१०.२०२४ अन्वये दिलेल्या मान्यतेस अनुसरुन निर्गमित करण्यात येत आहे.

७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२४१०२९१३२३३३५१०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(संतोष कराड)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव
३. मा. उप मुख्यमंत्री (गृह) यांचे सचिव
४. मा. उप मुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन) यांचे सचिव
५. मा. मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव
६. सर्व मा. मंत्री यांचे खाजगी सचिव
७. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा/विधान परिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ, सचिवालय, मुंबई
८. सर्व सन्माननीय विधानसभा/ विधान परिषद व संसद सदस्य, सर्व मंत्रालयीन प्रशासकीय विभाग
९. मंत्रालयीन सर्व विभागाच्या अधिनस्त असलेल्या सर्व विभागांचे कार्यालय प्रमुख
१०. महालेखापाल (लेखापरिक्षा/लेखा व अनुज्ञयेता)१/२, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर.
११. सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१२. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, पुणे.
१३. संचालक (सर्व), कृषि आयुक्तालय, पुणे.
१४. कृषि सहसंचालक (सर्व), कृषि आयुक्तालय, पुणे.
१५. संचालक (लेखा व कोषागारे), मुंबई.
१६. सहसंचालक (सुधारणा) संचालनालय, लेखा व कोषागारे, नवीन प्रशासकीय भवन, मुंबई.
१७. सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक.
१८. सहाय्यक संचालक (लेखा-१), आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, पुणे.
१९. लेखा अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य फलोत्पादन आणि औषधी वनस्पती मंडळ, पुणे.
२०. उप सचिव/अवर सचिव/कक्ष अधिकारी (सर्व), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२१. सहाय्यक संचालक (लेखा-१/२), कृषि आयुक्तालय, पुणे.
२२. वित्त विभाग (व्यय-२/अर्थ-१३/कोषा प्रशा-५), मंत्रालय, मुंबई.
२३. लेखाधिकारी (अर्थसंकल्प), कृषि आयुक्तालय, पुणे.
२४. उप महाप्रबंधक, डिजिटल आणि लेणदेण बँकींग शासकिय व्यावसायिक विभाग, सायनरजी सी-६/जी ब्लॉक बांद्रा-कुर्ला कॉम्प्लेक्स, वांद्रे (पूर्व) मुंबई- ४०० ०५१.
२५. सहाय्यक राज्य नोडल अधिकारी, पीएफएमएस, मुंबई.
२६. निवड नस्ती (कार्यासन २-अ).